

Renata Matuszak

(Archiwum UJK Filia w Piotrkowie Trybunalskim)

Tomasz Matuszak

(Instytut Historii UJK Filia w Piotrkowie Trybunalskim,

Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

Sprawozdanie z konferencji *Podręczniki archiwalne
od koncepcji do realizacji*, Toruń, 16 listopada 2011 r.

oraz

III Toruńskich Konfrontacji Archiwalnych *Archiwistyka między
różnorodnością a standaryzacją*, Toruń, 17-18 listopada 2011 r.

(obchody sześćdziesięciolecia toruńskiej archiwistyki)

W ramach obchodów sześćdziesięciolecia toruńskiej archiwistyki w listopadzie 2011 r. zorganizowane zostały dwie konferencje naukowe, których inicjatorem i głównym organizatorem był Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Warto o nich wspomnieć, gdyż to właśnie ośrodek toruński jest od wielu lat wiodącym w zakresie kształcenia archiwistów i zarządców dokumentacji.

Pierwsza konferencja pod hasłem *Podręczniki archiwalne od koncepcji do realizacji* zorganizowana została w dniu 16 listopada 2011 r. przez Sekcję Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich oraz Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kierownikiem naukowym konferencji była prof. UMK dr hab. Wiesława Kwiatkowska, a funkcję sekretarzy pełnili prof. UMK dr hab. Waldemar Chorążyczewski i dr Agnieszka Rosa. Obrady toczyły się w ramach dwóch sesji. W sesji przedpołudniowej, pod hasłem *Toruńska archiwistyka w ostatniej dekadzie*, organizatorzy przewidzieli następujące wystąpienia: Janusz Tandecki – *Rozwój organizacyjny toruńskiej archiwistyki*, Wanda Krystyna Roman – *Dorobek naukowy ośrodka toruńskiego*, Władysław Stępniaak – *Toruńscy archiwiści i ich działalność*

pozauniwersytecka, Waldemar Chorążyczewski – *Kształcenie archiwistów na UMK w ostatnim dziesięcioleciu*, Marta Szaduro – *Kierunek archiwistyka i zarządzanie dokumentacją w świetle ankiet studenckich (komunikat)*. Wszystkie referaty miały charakter informacyjny, wprowadzając zebranych w zagadnienia szeroko rozumianego wieloletniego doświadczenia ośrodka toruńskiego, zarówno na niwie naukowej, jak i dydaktycznej. Równie interesujący był głos reprezentantki studentów (Marty Szaduro), która w swoim komunikacie naryskowała oczekiwania młodych adeptów archiwistyki w stosunku do treści programowych realizowanych w ramach specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją. Niestety nie został wygłoszony, z powodu nieobecności z racji pełnionych obowiązków służbowych, referat prof. Władysława Stępnika – Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

W ramach obrad toczących się w sesji popołudniowej, referat nt. *Koncepcja podręcznika do nauczania archiwistyki* wygłosiła prof. Wiesława Kwiatkowska. Z wystąpieniem tym korelował komunikat *Problem podręczników dla użytkowników archiwów*, przygotowany i wygłoszony przez Klaudię Leśniewską. Oba wystąpienia wywołały żywą dyskusję, także w ramach koreferatów nie ujętych w programie. Sekcja Edukacji Archiwalnej SAP od kilku już lat w ramach cyklicznie organizowanych konferencji branżowych, prowadzi intensywne i zakrojone na szeroką skalę prace związane z wypracowaniem jednolitego modelu podręcznika dla archiwistów oraz modelu kompetencyjnego zawodu archiwisty i zarządcy współczesnej dokumentacji. Po zakończonych obradach miało miejsce zebranie plenarne SEA SAP, w którym wzięli udział również reprezentanci Piotrkowa Trybunalskiego (członkowie SEA SAP) w osobach: mgr Renata Matuszak (Archiwum Filii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego) i dr Tomasz Matuszak (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim).

W ciągu kolejnych dwóch dni, tj. 17 i 18 listopada 2011 r., toczyły się obrady w ramach III Toruńskich Konfrontacji Archiwalnych zorganizowanych pod hasłem *Archiwistyka między różnorodnością a standaryzacją*. Obrady toczyły się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w nowym budynku Collegium Humanisticum i Bibliotece UMK. Współorganizatorami konferencji byli: Instytut Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu oraz Gmina Miasta Toruń. Kierownikiem naukowym konferencji był prof. UMK dr hab. Waldemar Cho-

rażyczewski, a funkcję sekretarza naukowego pełniła dr Agnieszka Rosa. Organizatorzy przygotowali dla uczestników III TKA materiały konferencyjne, wśród których znaleźć można było m.in.: program i abstrakty wystąpień oraz broszurę autorstwa W. Chorażyczewskiego pt. *Toruński uniwersytecki ośrodek badań archiwalnych i kształcenia archiwistów w 60. roku swojego istnienia*. W przerwie można było zapoznać się z wystawą związaną z Jubileuszem, a także zwiedzić budynek Collegium Humanisticum. W rolę przewodnika po nowym obiekcie wcielił się sam prof. dr hab. Andrzej Tomczak.

Obrady plenarne rozpoczęły się 17 listopada o godzinie 10.00 i toczyły się w sali posiedzeń Rady Wydziału Nauk Historycznych. Po wprowadzeniu, które wygłosił Waldemar Chorażyczewski (UMK), głos zabrał Marek Konstankiewicz (UMCS), który przedstawił referat nt. *Uwagi o normalizacji w działalności archiwalnej*. Jako następny referat nt. *Standaryzacja między techniką a humanistyką* wygłosił Hubert Wajs (AGAD). Po krótkiej przerwie obrady zostały wznowione. W tej części obrad plenarnych jako pierwsza zabrała głos Anna Laszuk (NDAP) z referatem *Archiwa częścią dziedzictwa narodowego – standardy podstawą współpracy*. Kolejnym referentem był reprezentant piotrkowskiego Archiwum Państwowego – dr Tomasz Matuszak, który przygotował wystąpienie nt. *Wpływ ‘Strategii Archiwów Państwowych na lata 2010–2020’ na kształtowanie metod i form pracy archiwów*. Ostatnim referentem w tej części był Wiesław Nowosad (UMK), który wystąpił z referatem *Standard, ale jaki i czy na pewno? Kilka uwag nad standardami w archiwistyce*. Każdy z referentów prezentował swoje wystąpienie w ciągu dwudziestu minut, po czym następowała bezpośrednio po nim dyskusja, na którą organizatorzy przewidzieli również po dwadzieścia minut. Po południu obrady toczyły się w dwóch równoległych sekcjach.

Sekcja I obradowała w Sali Rady Wydziału Nauk Historycznych, gdzie wygłoszone zostały następujące referaty: Dorota Żygadło – *Międzynarodowe standardy we francuskiej metodyce archiwalnej*; Adam Baniecki – *Zastosowanie międzynarodowych norm archiwalnych w katalońskim systemie opisu archiwalnego Norma de Descriptó Archivistica de Catalunya (NODAC) 2007*; Dariusz Bednarek – *Kanadyjski standard RAD (Rules for Archival Description) jako norma narodowa Międzynarodowego Standardu Opisu Archiwalnego ISAD (G)*; Olga Ivanowa – *Standaryzacja terminologii archiwalnej w Białorusi*; Aleksander Bielawski – *Зкспертиза ценности и отбор*

документов для архивного хранения в Республике Беларусь; Anna Sobczak – *Archiwa i Europeana a standaryzacja metadanych*; Arvydas Pacevičius – *Digitalizacja i standaryzacja dziedzictwa dokumentalnego na Litwie*; Katarzyna Peplowska – *Metafory pamięci zapisane w „archiwum”*.

Sekcja II obradowała w Bibliotece UMK, gdzie wygłoszone zostały następujące referaty: Julia Dziwoki – *Problem standaryzacji w archiwach Kościoła Katolickiego w Polsce*; Ks. Roman Majka – *Różnorodność i standaryzacja w archiwach zakonnych Kościoła rzymskokatolickiego*; Piotr Szkutnik – *Akta dziekana brzeźnickiego na tle problemu zespołowości archiwaliów w Archiwum Archidiecezji Częstochowskiej*; Anna Krzezińska – *Standaryzacja dokumentacji badań naukowych? Na marginesie publikacji ICA pt. Management and Preservation of Scientific Records and Data*; Elżbieta Wierzbička – *Tradycja i potrzeby zmian w procesie opracowania zasobu archiwalnego w archiwach państwowych – wybrane zagadnienia*; Ewa Piórkowska – *Standaryzacja ewidencji w archiwach państwowych*; Hanna Staszewska – *Inwentarz archiwalny w dobie standardów międzynarodowych – relikw przeszłości czy szansa na nowoczesny środek informacyjny?*; Paweł Gut – *Dowolny czy standaryzowany opis akt w archiwalnym inwentarzu książkowym*. Po bardzo intensywnym dniu obrad miało miejsce spotkanie towarzyskie, podczas którego dyskusja dotycząca wielu wygłoszonych referatów przeniosła się w kuluary. Spotkanie sprzyjało nie tylko merytorycznym rozmowom, ale również nawiązywaniu nowych kontaktów i znajomości.

Ostatni, drugi dzień III Toruńskich Konfrontacji Archiwalnych rozpoczął się od obrad w sekcjach, które umiejscowione zostały w tych samych salach, co pierwszego dnia. W ramach obrad sekcji I, tego dnia zostały wygłoszone następujące referaty: Rafał Magryś – *Standardy i bogactwo możliwości czyli Zintegrowany System Informacji Archiwalnej (ZoSIA)*; Wojciech Woźniak – *Elektroniczne środki ewidencyjne i pomoce archiwalne – standaryzacja informacji archiwalnej z wykorzystaniem możliwości systemu zintegrowanego*; Łukasz Skowron – *Standardy w zakresie digitalizacji w archiwach państwowych*; Gaweł Lisowski – *Metody kształtowania, porządkowania i opisu zasobu archiwalnego w Instytucie Pamięci Narodowej na przykładzie Delegatury IPN w Bydgoszczy*; Tomasz Broniszewski – *Access to Memory – otwarte oprogramowanie dla świata archiwów (Praktyczne zastosowanie międzynarodowych standardów archiwal-*

nych z użyciem informatycznego systemu *Access To Memory (AtoM)* Międzynarodowej Rady Archiwów); Jacek Gancarson – *Internetowa prezentacja polskojęzycznych dokumentów państwowych ze zbiorów szwedzkich*. Natomiast w ramach obrad sekcji II, ogłoszone zostały następujące referaty: Alicja Kulecka – *Pomiędzy normą a inwentarzem. Standaryzacja opracowania a różnorodność archiwów osobistych*; Paweł Wespiński – *Niestandardowe porządkowanie niestandardowych materiałów, czyli o specyfice porządkowania materiałów kartograficznych*; Jolanta Musiał – *Zbiory ksiąg i akt gruntowych w zasobie Archiwum Państwowego w Gdańsku Oddział w Gdyni*; Krzysztof Syta – *Standaryzacja opisu archiwaliów w staropolskiej archiwistyce*; Waldemar Chorążyczewski – *Dlaczego archiwalny opis informacyjny ksiąg wpisów nie poddał się standaryzacji?*

Po południu III Toruńskie Konfrontacje Archiwalne zamknęła sesja plenarna, w ramach której ogłoszone zostały następujące referaty: Elżbieta Galik – *Archiwistyko dokąd zmierzasz? Rozważania na temat kondycji polskich archiwów państwowych wobec aktualnych trendów*; Anna Żeglińska – *Archiwalna zasada strukturalna – jej geneza, sformułowanie i potrzeba weryfikacji*; Iwona Grzelczak-Miłoś – *Standardy bezpieczeństwa w Archiwach Państwowych. Problem zabezpieczenia zasobu archiwalnego w świetle regulacji prawnych*; Agnieszka Rosa – *Egodokumentalność polskiego zasobu archiwalnego*; Adam Dąbrowski – *Standaryzacja archiwaliów współczesnych – garść przemysłów kwerendysty z Archiwum Akt Nowych*. Z powodu nieobecności referentów nie zostały ogłoszone dwa referaty, a mianowicie: Marcina Hlebionka – *Standardy międzynarodowe w archiwalnym opisie materiałów sfragistycznych. Przykłady francuski i włoski* oraz Dariusza Magiera – *Projekt archiwum miejskiego jako przykład ujednolicenia systemu archiwalnego w gminie*.

Podsumowania obrad podjął się jeden z gości, Arvydas Pacevičius (Litwa), a ich zamknięcia prof. UMK dr hab. Waldemar Chorążyczewski, który zapowiedział zebranie wszystkich ogłoszonych referatów i wydanie ich w kolejnym wydawnictwie¹. Obrady obu konferencji należy zaliczyć do niezwykle udanych.

¹ Do tej pory ukazały się materiały z I i II Toruńskich Konfrontacji Archiwalnych. Zob.: *Toruńskie Konfrontacje Archiwalne*, t. I, *Archiwistyka na uniwersytetach. Archiwistyka w archiwach*, red. W. Chorążyczewski, A. Rosa, Toruń 2009, ss. 407; *Toruńskie Konfrontacje Archiwalne*, t. II, *Teoria archiwalna. Wczoraj – dziś – jutro*, red. W. Chorążyczewski, A. Rosa, Toruń 2011, ss. 336.